

Waldemar Zakrzewski*

Mateusz Furdyna

---

*ORCID 0000-0002-9175-5550

Akademia im. Jakuba z Paradyża

w Gorzowie Wielkopolskim

Udział studentów ochotników w realizacji programu „Legia Akademicka“ wyrazem patriotycznych postaw młodzieży

„Wyszkolenie rezerw jest jednym z kapitalnych zadań
nowoczesnej organizacji wojskowej”¹

gen. broni. Władysław Sikorski²

Streszczenie

W artykule autorzy omawiają problematykę ochotniczego szkolenia studentów w ramach Programu „Legia Akademicka. Autorzy przedstawili zasady realizacji tego szkolenia oraz warunki udziału uczelni wyższych i studentów ochotników w programie. Wskazują główne cele i zadania programu.

Słowa kluczowe: szkolenie wojskowe, studenci, uczelnia wyższa

Wstęp

Świadomość społeczna w obszarze współczesnych zagrożeń militarnych i niemilitarnych oraz umiejętność zachowania się w obliczu ich wystąpienia jest podstawą skutecznego przeciwdziałania tym zagrożeniom i skutecznego reagowania w sytuacji ich wystąpienia. Bezpieczeństwo państwa to zagwarantowanie obrony przed agresją zewnętrzną oraz zapewnienie spokoju wewnętrznego. Polska od ponad dwóch dekad jest członkiem NATO, a ponad 15 lat członkiem Unii Europejskiej (UE). Zapewnienie bezpieczeństwa Polski nierozdzielnie łączymy z członkostwem w tych organizacjach.

---

¹ W. Sikorski, *Przyszła wojna. Jej możliwości i charakter oraz związane z nimi zagadnienia obrony kraju*, Warszawa 1984, s. 143.

² Władysław Sikorski, generał broni, prezes Rady Ministrów i minister spraw wojskowych, od 7 listopada 1939 r. Naczelnny Dowódca Polskich Sił Zbrojnych.

Rozwijamy służby zapewniające bezpieczeństwo wewnętrzne. Doskonalimy nasze siły zbrojne, aby utrzymać ich nowoczesność i kompatybilność z wojskami państw członkowskich NATO. Nasi żołnierze uczestniczą w misjach międzynarodowych, przyczyniając się do stabilizacji sytuacji międzynarodowej oraz przeciwdziałania kryzysom militarnym. Członkostwo w NATO i UE nie zwalnia nas z konieczności rozwijania własnego systemu obronnego oraz przygotowania społeczeństwa do obrony niepodległości naszego kraju w przypadku agresji zewnętrznej. Ponad dekadę temu Ministerstwo Obrony Narodowej zawiesiło w Polsce obowiązkową służbę wojskową. Postawiono na armię profesjonalną, nowoczesną i ochotniczą. Dla wielu młodych ludzi była to szczęśliwa wiadomość, gdyż mogli sobie planować przyszłość bez żadnych obaw i ograniczeń. Dla wielu jednak służba wojskowa kojarzyła się zawsze ze szkołą życia, wprowadzeniem w dorosłość, z możliwością zapoznania się z użytkowaniem uzbrojenia. Dla wielu młodych ludzi służba wojskowa była zwykłym wypełnieniem obowiązku obywatela w zakresie obronności państwa. Ci młodzi ludzie rozumieli potrzebę obrony Ojczyzny oraz konieczność przygotowania obronnego młodzieży. Każdy obywatel po zakończeniu służby wojskowej stawał się wyszkolonym żołnierzem rezerwy, który był przygotowany do działań bojowych i uzupełnienia potrzeb mobilizacyjnych³ jednostki wojskowej. Współcześnie, pomimo uzawodowienia armii w naszym kraju, nadal istnieje potrzeba właściwego przygotowania społeczeństwa do działań obronnych w sytuacji agresji zewnętrznej i naruszenia bezpieczeństwa naszego kraju. Idealnym rozwiązaniem w zakresie przygotowania obronnego społeczeństwa byłoby szkolenie obronne wszystkich obywateli, zgodnie z hasłem „każdy obywatel żołnierzem”. W okresie silnych turbulencji w obszarze bezpieczeństwa międzynarodowego, agresywnej polityki niektórych państw, władze naszego kraju poszukują sposobu, który, przy minimalnych nakładach finansowych, pozwoli zwiększyć potencjał obronny Polski. Kraj nasz posiada bogate doświadczenia w zakresie wykorzystania postaw patriotycznych i proobronnych młodzieży do walki narodowo-wyzwoleńczej oraz obrony kraju przed agresorami. Widzimy je zarówno w okresach walki Polaków o wyzwolenie spod zaborów, jak i tworzenia zrębów nowej państwowości po roku 1918, w okresie II Rzeczypospolitej, w okresie okupacji w latach 1939-1945, a także w PRL-u i w III Rzeczypospolitej. W każdym z tych okresów tworzone były organizacje i ruchy, które przybierały różnorodne formy działalności. „Ruch niepodległościowy młodzieży akademickiej w czasie I wojny światowej rozwinął

³ Potrzeby mobilizacyjne – brakująca w stosunku do należności określonych etatem czasu wojennego i tabelą należności liczba żołnierzy, środków transportowych, maszyn (...) niezbędnych na uzupełnienie jednostki w czasie jej mobilizacyjnego rozwinięcia. *Słownik terminów z zakresu bezpieczeństwa narodowego*, red. W. Łepkowski, Warszawa 2010, s. 105.

się w ramach Polskiej Organizacji Wojskowej i przybierał na sile w miarę zbliżania się klęski państw centralnych oraz powstawania wewnętrznych warunków do odbudowy niepodległej Polski⁴.

W okresie II Rzeczypospolitej opracowano koncepcję tworzenia Brygad Obrony Narodowej. Jednostki te tworzone i uzupełniane terytorialnie miały być poważną, lecz znacznie tańszą formą rozbudowy potencjału wojskowego w oparciu o żołnierzy rezerwy zamieszkałych na danym terenie. W okresie II Rzeczypospolitej nasz kraj borykał się z wieloma problemami gospodarczymi i finansowymi. Miały one również niekorzystny wpływ na wyposażenie naszej armii. Pomimo opracowanych przez Sztab Generalny Wojska Polskiego ambitnych planów mobilizacyjnych, w armii brakowało nowoczesnego uzbrojenia dla znacznej części przeszkolonych rezerwistów. Sytuacja taka uniemożliwiała tworzenie pełnowartościowych jednostek wojskowych. Z kolei w magazynach uzbrojenia zalegała nadwyżka przestarzałego uzbrojenia strzeleckiego. W oparciu o ten rodzaj uzbrojenia miały być tworzone terytorialne, lekkie oddziały piechoty, których zadaniem było wspieranie walczących oddziałów regularnego wojska.

Już w okresie międzywojennym zauważono ogromny potencjał proobronny wyrażany w postawach młodzieży akademickiej. Realizacja szkolenia obronnego studentów (tylko ochotników) odbywała się w ramach przysposobienia wojskowego. „W sposób rzeczowy i konkretny wiązał młodzież studencką z pułkiem Akademicki Batalion Przysposobienia Wojskowego, powołany przy 36 pułku piechoty w 1928 r. Dał on Wojsku Polskiemu licznych bardzo dobrych oficerów rezerwy. Zasłużonymi komendantami ABPW byli dwaj dawni akademicy warszawscy: por. Edward Jetter (w l. 1939-45 uczestnik ruchu oporu) i dr filozofii Stefan Pomański (historyk, napisał zarys historii 36 pp.; w l. 1939-44 jeden z przywódców polskiego ruchu niepodległościowego na Węgrzech)⁵.”

W trakcie szkolenia wojskowego studenci uczestniczyli w wykładach, na których zapoznawali się teoretycznie z problematyką wojskową a latem, w okresie wakacji, uczestniczyli w praktycznych obozach szkoleniowych organizowanych przez jednostki wojskowe. Jednym z uczestników szkolenia wojskowego studentów był krakowski student Karol Wojtyła.

W okresie okupacji działalność polskich uczelni wyższych była zawieszona przez władze okupacyjne. Funkcjonowały jednak tajne fakultety, na których młodzież zdobywała wykształcenie. Udział w tajnym nauczaniu był ogromnym wyzwaniem zarówno dla wykładowców, jak i studentów. Entuzjazm młodych ludzi

---

⁴ E. Walczak, *36 pułk Legii Akademickiej*, Pruszków 1994, s. 3.

⁵ Ibidem, s.20-21.

uczestniczących w tej formie kształcenia był wykorzystany przez organizacje konspiracyjne prowadzące działalność zbrojną przeciwko okupantom. Wielu studentów tajnego nauczania stało się członkami podziemnych organizacji zbrojnych działających na terenie okupowanej Polski. Wielu młodych ludzi oddało życie w walce z okupantami podczas akcji bojowych oraz w czasie Powstania Warszawskiego.

W czasach PRL-u realizowano obowiązkowe szkolenie studentów (zarówno kobiet, jak i mężczyzn) w czasie trwania studiów. Absolwenci uczelni, po zakończeniu studiów, powoływani byli na kilkumiesięczne przeszkolenie do organizowanych we wszystkich rodzajach sił zbrojnych Szkół Podchorążych Rezerwy lub Szkół Oficerów Rezerwy. Kolejnym etapem szkolenia było odbycie kilkumiesięcznej praktyki dowódczej w jednostce w wojskowej.

Po upadku Muru Berlińskiego i rozpadu systemu dwubiegunowego nastąpił okres wiary w trwałą pokój i niedopuszczanie możliwości konfliktu na terenie Europy. Młodzież zafascynowana wolnością i otwartością granic nie była zainteresowana obowiązkową służbą wojskową. Jednocześnie w III RP nastąpił rozwój organizacji i stowarzyszeń proobronnych. Władze zauważyły, że ogromna ilość młodzieży jest zainteresowana problematyką obronności oraz odbyciem szkolenia wojskowego. W dobie armii zawodowej utworzono w naszym kraju Narodowe Siły Rezerwowe, które miały zwiększać potencjał wojsk operacyjnych w sytuacjach kryzysowych. Pracowano jednocześnie nad szerszym wykorzystaniem postaw proobronnych obywateli w celu zwiększenia potencjału obronnego kraju. W roku 2015, zgodnie z decyzją MON⁶, rząd polski przystąpił do tworzenia w nowej formule systemu Wojsk Obrony Terytorialnej. Po roku prac koncepcyjnych, 20 grudnia 2016 r. Prezydent RP podpisał Ustawę⁷, powołującą do życia Wojska Obrony Terytorialnej (WOT).

Polska, kraj leżący w centrum Europy, którego wschodnia granica jest granicą strefy Schengen oraz wschodnią flanką NATO, nie dysponuje na dzień dzisiejszy potencjałem obronnym, gwarantującym skuteczne odstraszenie oraz dającym możliwość prowadzenia operacji obronnej na całej granicy zewnętrznej. Dzięki utworzeniu WOT wzmocniony zostanie potencjał wojsk operacyjnych. Przyjęta koncepcja WOT zakłada sformowanie jednej brygady OT w każdym z województw. Wyjątek stanowi województwo mazowieckie, gdzie zaplanowano sformowanie dwóch brygad Obrony Terytorialnej. Taki potencjał pozwoli na optymalne wykorzystanie zasobów ludzkich i materiałowych pozostających w dyspozycji administracji terenowej.

⁶ Decyzja Nr 503/MON z dnia 30 grudnia 2015 r. w sprawie utworzenia Biura do Spraw Utworzenia Obrony Terytorialnej (Dz. Urz. MON nr 503, poz. 1).

⁷ Ustawa z dnia 16 listopada 2016 r. o zmianie ustawy o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2016 r., poz. 2138).

Jednocześnie celem pozyskania dobrze wyszkolonych żołnierzy rezerwy dla Sił Zbrojnych, Ministerstwo Obrony Narodowej w porozumieniu z Ministerstwem Nauki i Szkolnictwa Wyższego, przywróciło ideę ochotniczego szkolenia wojskowego studentów.

1. Program „Legia Akademicka”

Program ochotniczego szkolenia wojskowego studentów pod nazwą „Legia Akademicka”, nawiązuje historycznie do sformowanej 9 listopada 1918 r. „Legii Akademickiej”⁸. Szkolenie studentów realizowane jest według opracowanego programu szkolenia. Program ten opracowany jest na potrzeby przeszkolenia ochotników-studentów szkół wyższych. Szkolenie kandydatów na szeregowych oraz osób funkcyjnych drużyny lub podoficerów rezerwy odbywa się przez okres jednego bądź dwóch semestrów. W programie ujęto tematykę zajęć szkoleniowych oraz liczbę godzin programowych przeznaczonych na realizację poszczególnych tematów. Zawarto w nim ogólne oraz przedmiotowe cele szkoleniowe, jakie powinien opanować student – ochotnik w trakcie realizacji przeszkolenia wojskowego.

Głównym celem ochotniczego przeszkolenia wojskowego studentów szkół wyższych jest ich przygotowanie do wykonywania podstawowych zadań z obszaru działań drużyny piechoty. Realizacja programu szkolenia umożliwia słuchaczom nabycie wiedzy oraz umiejętności niezbędnych do skutecznego dowodzenia drużyną piechoty w trakcie realizacji działań taktycznych. Przygotowuje do skutecznego rozwiązywania problemów organizacyjnych, właściwego planowania, organizowania i prowadzenia szkolenia drużyny piechoty.

Całość szkolenia podzielona jest na część teoretyczną i praktyczną. Część teoretyczna realizowana jest w uczelniach. Odpowiedzialność za realizację części teoretycznej ponosi Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Zajęcia odbywają się w trakcie roku akademickiego i planowane są w dni wolne od zajęć uczelnianych. Część praktyczna programu realizowana jest w okresie wakacyjnym w wydzielonych jednostkach wojskowych. Za realizację szkolenia praktycznego odpowiedzialność ponosi Ministerstwo Obrony Narodowej. Szkolenie teoretyczne realizowane jest w wymiarze 30 godzin lekcyjnych. Szkolenie odbywa się w formie wykładów prowadzonych przez wykładowców – praktyków.

---

⁸ E. Walczak, *36 pułk...*, op. cit., s. 4.

W poszczególnych przedmiotach szkolenia, słuchaczom – ochotnikom przekazywana jest najbardziej aktualna wiedza wojskowa. Wykładowcy na bieżąco aktualizują cele szkoleniowe o najnowsze osiągnięcia nauki i techniki wojskowej oraz problematykę wynikającą z analizy potrzeb operacyjnych wojska. W procesie ochotniczego szkolenia studentów kształtowane są właściwe postawy wychowania obywatelskiego oraz wojskowego. Podkreślana jest ważność i doniosłość postanowień zapisanych w Konstytucji RP. Akcentowany jest szacunek dla wielowiekowych tradycji oręża polskiego, który ma wpływ na kształtowanie patriotycznych postaw słuchaczy. Dzięki realizacji tematów z podstaw wychowania obywatelskiego i wojskowego, kształtowane są pożądane cechy żołnierskie. Opanowanie znajomości regulaminów oparte jest głównie na samokształceniu słuchaczy i samodzielnym analizowaniu poszczególnych przepisów, które normują tok służby wojskowej. Podczas realizacji tematyki z taktyki oraz rodzajów wojsk, słuchacze opanowują podstawy dowodzenia drużyną piechoty na współczesnym polu walki. W ramach szkolenia z tematyki logistycznej, słuchacze opanowują podstawy wiedzy technicznej i eksploatacyjnej współczesnego sprzętu bojowego będącego na wyposażeniu polskiego wojska.

Do głównych zadań szkoleniowych realizowanych w programie należą:

1. „Przekazanie słuchaczom ogólnych informacji związanych z systemem obronnym RP oraz funkcjonowaniem organizacją i działaniem Sił Zbrojnych RP.
2. Zapoznanie słuchaczy z podstawowymi uwarunkowaniami służby wojskowej wynikającymi z obowiązujących aktów prawnych i innych przepisów obowiązujących podczas pokojowego funkcjonowania
3. Przekazanie słuchaczom wiedzy teoretycznej z zasad działań taktycznych.
4. Rozwijanie systemu wartości i postaw w tym odpowiedzialności, zdyscyplinowania, zaangażowania, dbałości o powierzony sprzęt i wyposażenie oraz przywiązania do tradycji wojska polskiego”⁹.

Jako główne cele szkolenia w programie wskazano:

1. „Przygotowanie teoretyczne podstaw bojowego zachowania się i indywidualnego działania w zależności od sytuacji i sposobu oddziaływania przeciwnika.
2. Przygotowanie teoretyczne do realizacji podstawowych zadań ogniowych z wykorzystaniem etatowej broni strzeleckiej.
3. Przygotowanie teoretyczne związane z zasadami żołnierskiego zachowania się.
4. Przygotowanie do samodzielnego rozwijania sprawności fizycznej.

⁹ Załącznik nr 1 do umowy nr MNiSW/DSW/2017/16, s. 5.

5. Opanowanie podstawowej wiedzy z zakresu szkolenia bojowego, logistycznego i medycznego umożliwiających kontynuację szkolenia w kolejnych etapach kształcenia¹⁰.

Możliwość ochotniczego szkolenia wojskowego studentów dają zapisy Ustawy z dnia 21 listopada 1967 r.¹¹, w których określono, że „obowiązek służby wojskowej żołnierzy rezerwy w czasie pokoju polega na odbywaniu ćwiczeń wojskowych oraz pełnieniu okresowej służby wojskowej, natomiast dla osób przeniesionych do rezerwy niebędących żołnierzami rezerwy obowiązek ten polega wyłącznie na odbywaniu ćwiczeń wojskowych”¹². Szkolenie teoretyczne kończy się egzaminem sprawdzającym poziom opanowanej wiedzy. Studenci, którzy uzyskali pozytywny wynik z zaliczenia części teoretycznej, mogą przystąpić do szkolenia praktycznego. Jest ono realizowane w wytypowanych przez MON jednostkach. Studenci zainteresowani przystąpieniem do drugiego etapu szkolenia, czyli szkolenia praktycznego, zobowiązani są do złożenia wniosku o powołanie na ćwiczenia wojskowe do właściwych organów wojskowych¹³.

2. Motywacje studentów-ochotników do szkolenia wojskowego

Motywacja obywateli naszego kraju do podejmowania osobistych działań na rzecz bezpieczeństwa oraz obronności Polski jest jednym z głównych kryteriów oceny postaw obywatelskich. Dynamicznie zmieniające się warunki środowiska bezpieczeństwa, pojawiające się konflikty lokalne, wzrost znaczenia podmiotów pozapaństwowych w obszarze bezpieczeństwa, pojawiające się napięcia militarne oraz agresywna polityka Federacji Rosyjskiej powodują, że właściwe przygotowanie obronne społeczeństwa staje się sprawą nadrzędną. Tworzenie odpowiedniej atmosfery wokół potrzeby przeszkolenia wojskowego obywateli jest zadaniem niełatwym. Szkolenie w ramach programu „Legia Akademicka” stało się znakomitą sposobem na samorealizację młodych ludzi zainteresowanych problematyką bezpieczeństwa i obronności kraju. Dzięki udziałowi w programie, młodzi ludzie kształtują w sobie tak potrzebne współcześnie wartości, jak: odpowiedzialność, umiejętność współdziałania w zespole, bezinteresowność, szacunek dla drugiego człowieka i dla państwa, poszanowanie symboli narodowych. Każdy student-ochotnik, podejmując trud szkolenia wojskowego, wnosi własny, patriotyczny wkład do krajowego systemu bezpieczeństwa

---

¹⁰ Ibidem.

¹¹ Ustawa z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. z 1967 r., nr 44, poz. 220).

¹² Ibidem, art.100.

¹³ Macierzysta terytorialnie Wojskowa Komenda Uzupełnień.

i obronności. Docelowo wielu studentów-ochotników uczestniczących w programie „Legia Akademicka“ zamierza zasilić szeregi Wojsk Obrony Terytorialnej. Ochotnicze szkolenie wojskowe studentów łączy ludzi, którzy prezentują podobne wartości. Studenci uczestniczący w programie szkolenia wojskowego to pasjonaci problematyki obronności i bezpieczeństwa narodowego.

Uczelnie wyższe są wielkimi społecznościami młodych ludzi. To zarówno wielki potencjał intelektualny, jak i ogromny potencjał postaw patriotycznych i proobronnych. Program ochotniczego szkolenia obronnego studentów, zatytułowany „Legia Akademicka” umożliwia studiującej młodzieży realizację marzeń o służbie wojskowej i przeżycie swojej przygody z wojskiem. Ci młodzi entuzjaści obronności poświęcają swój wolny czas, aby zrealizować szkolenie wojskowe podczas trwania studiów.

3. Rola Uczelni w kształtowaniu postaw proobronnych

Realizacja ochotniczego szkolenia studentów nie jest zadaniem obligatoryjnym. Uczelnie zainteresowane realizacją programu przystępują do niego dobrowolnie. Przystąpienie do programu a następnie stworzenie w uczelni warunków do jego realizacji jest dużym wyzwaniem dla władz uczelni. Wymaga ono zarówno posiadania odpowiedniej bazy oraz wyposażenia technicznego do szkolenia, jak i merytorycznego przygotowania pracowników naukowo-dydaktycznych do prowadzenia zajęć teoretycznych. Ważne przy tym jest, aby uczestnicy Programu (studenci i wykładowcy) mieli świadomość potrzeby jego realizacji. Utrzymanie wysokiego poziomu szkolenia zapewniają doświadczeni praktycy z zakresu bezpieczeństwa narodowego i obronności.

Dzięki szkoleniu studentów-ochotników w ramach Programu „Legia Akademicka” następuje kształtowanie właściwych postaw patriotycznych oraz zachowań proobronnych młodzieży akademickiej. Wśród tych studentów wyrabiamy odpowiednie postawy oraz umiejętności związane z potrzebami obronnymi własnego kraju. Właściwe morale obywateli mają ogromny wpływ na realizację zadań obronnych państwa i kształtowanie bezpieczeństwa wewnętrznego naszego kraju. Postawa moralna dowódców i przywódców często decydowała o sukcesie lub porażce grupy czy organizacji. Gotowość do najwyższego poświęcenia w przeciwdziałaniu wszelkim zagrożeniom bezpieczeństwa jest wyrazem etyki i moralności obywatela. A obywatele tworzą oblicze narodu. Jak mówił wielki autorytet narodu polskiego, Prymas Tysiąclecia, Ks. Stefan Kardynał Wyszyński, „nie ma prywatnej moralności,

wszystko, co człowiek uczyni, [...] rzutuje na moralne oblicze narodu"¹⁴. Poprzez realizację szkolenia wojskowego uczelnia wnosi dodatkowy wkład w kształtowanie postaw moralnych młodzieży studiującej w jej murach. Pamiętamy, że wychowywanie młodego pokolenia na niepodległościowych tradycjach rodzinnych oraz działanie w patriotycznych organizacjach młodzieżowych dawało podstawy do jednoczenia się Polaków w przełomowych momentach historii naszego narodu.

Podsumowanie

Naród polski, doświadczony w walkach o niepodległość i wielokrotnie zmuszany do obrony własnego terytorium, jest szczególnie wrażliwy na przygotowanie obronne społeczeństwa. Kształtowanie właściwych postaw obywatelskich i proobronnych wśród społeczeństwa wymaga podejmowania odpowiedzialnych i skutecznych działań. Musimy pamiętać, że „żadne państwo, nawet najlepiej zorganizowane, cieszące się określonym mianem samoorganizacji, odpowiedzialności za losy ludzkości, nie jest w stanie wykluczyć wszelkiego rodzaju zagrożeń"¹⁵. Kształtowanie nowoczesnego systemu obronnego naszego kraju, w warunkach powszechnej globalizacji, dynamicznego rozwoju cywilizacyjnego, masowych migracji ludności oraz ogromnej dynamiki zmian w środowisku bezpieczeństwa w najbliższym otoczeniu Polski wymaga od władz podejmowania skutecznych działań, wśród których jest powszechna edukacja dla bezpieczeństwa i obronne przygotowanie społeczeństwa. Realizacja programu ochotniczego szkolenia wojskowego studentów wpisuje się w te działania.

Należy zaznaczyć fakt, że właściwe przygotowanie młodzieży studenckiej do działań obronnych odgrywa poważną rolę w systemie przygotowania i szkolenia rezerw osobowych na potrzeby Sił Zbrojnych. Rezerwy te mogą być wykorzystane do realizacji zadań kryzysowych zarówno w czasie kryzysów powodowanych nagłym wystąpieniem zagrożeń niemilitarnych, jak i w sytuacji prowadzenia działań wojennych. Trwałość i skuteczność systemu obronnego państwa zależna jest od przygotowania obywateli do jego obrony. Polska leżąca w centrum Europy musi być państwem silnym i niezależnym, aby zapewnić swoje bezpieczeństwo. Trafnie opisał to Eugeniusz Felicjan Kwiatkowski, minister przemysłu i handlu w latach 1926-1930, wicepremier rządu polskiego w latach 1935-1939 oraz kierownik Delegatury Rządu do Spraw Wybrzeża w latach 1945-1947: „W tym bowiem miejscu Europy, gdzie

---

¹⁴ A. Szostak, *Elementy etyki zawodowej policjantów*, „Przegląd Policyjny” 1991, nr 2(23), s. 115.

¹⁵ T. Konopka, *Wybrane problemy szkolenia i doskonalenia przygotowującego społeczeństwo do sytuacji kryzysowej*, [w:] *Prawno-organizacyjne i psychologiczne aspekty zarządzania kryzysowego*, red. J. Czerniakiewicz, Kielce 2014, s. 62.

leży Polska, istnieć może tylko państwo silne, rządne, świadome swych trudności i swego celu, wolne, rozwijające bujnie indywidualne wartości każdego człowieka, a więc demokratyczne, zwarte i zorganizowane, solidarne i silne wewnętrznie, budzące szacunek na zewnątrz, przeniknięte walorami kultury i cywilizacji, państwo nowoczesne, zachodnie, mnożące w wyścigu pracy własne wartości materialne i moralne¹⁶. Młodzież musi być wychowywana w kulcie podmiotowości państwa. Armia, której głównym zadaniem jest zapewnienie skutecznej obrony kraju przed zagrożeniem zewnętrznym, poprzez realizację szkolenia wojskowego studentów wpisuje się w ten proces wychowawczy. Musimy wychowywać młodzież, która nawet w obliczu bezpośredniego zagrożenia bezpieczeństwa państwa i groźby konfliktu zbrojnego nie zmieni swojej postawy opartej na poszanowaniu niepodległości i wolności. Należy również docenić postawy studentów, którzy przystępują do realizacji szkolenia wojskowego w ramach programu „Legia Akademicka”

Bibliografia

1. Decyzja Nr 503/MON z dnia 30 grudnia 2015 r. w sprawie utworzenia Biura do Spraw Utworzenia Obrony Terytorialnej (Dz. Urz. MON nr 503, poz. 1).
2. Konopka T., *Wybrane problemy szkolenia i doskonalenia przygotowującego społeczeństwo do sytuacji kryzysowej*, [w:] *Prawno-organizacyjne i psychologiczne aspekty zarządzania kryzysowego*, red. J. Czerniakiewicz, Kielce 2014.
3. Kwiatkowski E., *Dysproporcje. Rzecz o Polsce przeszłej i obecnej*, Kraków 1932.
4. Sikorski W., *Przyszła wojna. Jej możliwości i charakter oraz związane z nimi zagadnienia obrony kraju*, Warszawa 1984.
5. Szostak A., *Elementy etyki zawodowej policjantów*, „Przegląd Policyjny” 1991, nr 2(23).
6. Ustawa z dnia 16 listopada 2016 r. o zmianie ustawy o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2016 r., poz. 2138).
7. Walczak E., *36 pułk Legii Akademickiej*, Pruszków 1994.
8. Załącznik nr 1 do umowy nr MNiSW/DSW/2017/16.

Participation of volunteer students in the implementation of the „Academic Legia” program an expression of the patriotic attitudes of young people

Abstract

In the article, the authors discuss the issues of voluntary training of students under the „Academic Legion”. The authors presented the principles of implementing this training and the conditions for the participation of universities and volunteer students in the program. They indicate the main objectives and tasks of the program.

Keywords: military training, students, university

¹⁶ E. Kwiatkowski, *Dysproporcje. Rzecz o Polsce przeszłej i obecnej*, Kraków 1932, s. 306-307.